

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

SIOS synpunkter på utkastet En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006-2009, UTKAST 051205

Synpunkter

3.2 Nya konventioner och konventioner som Sverige inte ratificerat, m.m.

4. Protokoll 12 till Europakonventionen om ett generellt diskrimineringsförbud

Regeringen förklarar att den inte har för avsikt att underteckna protokoll 12 till Europakonvention med hänvisning till att protokollet är allmänt hållet och utsträcker skyddet till fler grunder än de som idag täcks av den svenska lagstiftningen, samt att diskrimineringsförbudets omgång och innebörd inte klargjorts av Europadomstolens praxis.

SIOS kan konstatera att protokoll 12 till Europakonventionen inte utsträcker diskrimineringsförbud till fler grupper än konventionens nuvarande i diskrimineringsförbud i artikel 14. På motsvarande sätt innehåller Regeringsformen 1 kap. 2 § fjärde stycket ett uppdrag för det allmänna att motverka diskriminering med en icke uttömmande uppräkningslista av de grunder som avses.

SIOS kan vidare konstatera att tilläggsprotokollets preambel förklara att diskrimineringsförbudet inte förhindrar medlemsstaterna från att vidta åtgärder för att främja full och verklig jämlikhet.

SIOS anser att Europakonventionens tilläggsprotokoll 12 är ett viktigt instrument i arbetet mot diskriminering i Europa. Sverige bör vara ett föregångsland i detta arbete och som ett led i detta ansluta sig till tilläggsprotokoll 12. I detta sammanhang noterar vi också att Finland tillträdde protokollet under 2005.

4.1.2. Diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning sexuell läggning eller funktionshinder

10. Reformarbete på grundlagsområdet

SIOS delar den av Europarådets kommission mot rasism och intolerans (ECRI) uttryckta åsikten att diskrimineringsförbudet i grundlagens rättighetskatalog bör förstärkas och förtydligas.

11. Insatser mot diskriminering i statliga myndigheter

SIOS välkomnar regeringens vilja att staten skall vara en förebild för likabehandling i samhället. SIOS har i sitt arbete mot diskriminering sett ett behov av ett förebyggande arbete för icke-diskriminering inom myndigheter. Om inte den upplevda diskrimineringen av myndigheter tas på allvar riskerar det allmännas förtroende att undermineras. I flera fall finns det stora fördelar om detta i första hand kan hanteras av myndigheten med stöd av de ombudsmän vilka har tillsyn över diskrimineringslagstiftningen. En viktig del av myndigheternas ansvar för att motverka diskriminering ligger i att förklara sina beslut, de grunder de vilar på och vad den enskilde måste visa för att beslutet ska kunna ändras. Idag tvingas allt fler att söka hjälp för att kunna klara av sina kontakter med myndigheter och de som i första hand riskerar att drabbas är de som har en sjukdom eller ett funktionshinder, och dem som har ett annat modersmål.

SIOS vill också påminna om det förslag som lades fram i betänkandet Det blågula glashuset – strukturell diskriminering i Sverige (SOU 2005:56) om ett krav på handlingsplaner mot diskriminering för alla myndigheter när det gäller myndigheternas externa och interna verksamhet.

SIOS vill understryka vikten av den utvärdering av de statliga myndigheternas antidiskrimineringsstrategier som Statskontoret skall göra efter tre år. Den kan inte enbart fokusera på hur myndighetens egna erfarenheter av arbetet mot diskriminering utan måste också ta ställning på vilket genomslag den har fått hos dem som skall dra nytta av den.

13. Indragning av serveringstillstånd

SIOS har i olika sammanhang förespråkat att restauranger och krogar skall ta fram en policy för vilka är de krav de ställer på sina gäster. I denna bör ingå tydlig skyltning av vilka krav på klädsel eller ålder restaurangen uppställer samt en loggbok där tillfällena då någon avvisas av andra skäl ska antecknas. SIOS anser att det är nödvändigt att sådana krav förenas med verkningfulla sanktioner såsom att göra det till ett krav kopplat till serveringstillståndet.

14. Samarbete mellan antidiskrimineringsbyråerna JämO, DO, HO och HomO

SIOS delar regeringens syn att det är viktigt att antidiskrimineringsverksamheterna (ADV) utvecklar sin kompetens när det gäller samtliga diskrimineringsgrunder. Det är också viktigt att det ges förutsättningar för att bevara denna kompetens inom organisationerna, genom att säkerställa en förutsägbarhet och långsiktighet i det statliga stödet för antidiskrimineringsverksamheten.

SIOS vill understryka att samarbetet inte enbart skall ses som ett stöd från ombudsmännen till ADV:erna utan att de senare kan bidra med värdefulla erfarenheter från deras omfattande verksamhet. ADV:erna är genom sin regionala spridning, sitt samlade arbete mot diskriminering på samtliga grunder och de många personliga möten med enskilda som upplevt diskriminering, också ett viktigt stöd för ombudsmännen.

20. Strukturell diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet

SIOS vill upprepa sitt stöd för det förslag på stärkta politiska rättigheter som lades fram i betänkandet Det blågula glashuset – strukturell diskriminering i Sverige (SOU 2005:56). Genom att neka individer politiska rättigheter på grund av medborgarskap tvingas de att bryta ytterligare ett band med sitt ursprung. SIOS är övertygat om att det är möjligt att genomföra full rösträtt i riksdagsval även oberoende av medborgarskap och samtidigt bevara ett krav på anknytning till Sverige.

39. Förstärkt samråd

SIOS välkomnar regeringens avsikt att stärka minoriteters ställning ifråga om beslut som berör dem själva och deras inflytande i samhällslivet och kulturprojekt. Samtidigt ställer sig SIOS frågande till att planen endast nämner de nationella minoriteterna samtidigt som de icke erkända etniska minoriteterna glöms bort.

4.4.4. Rätten till utbildning

63. Förskolbarn med annat modersmål än svenska

SIOS vill framhålla att det skall ses som en mänsklig rättighet att barn i alla åldrar tillhörande etniska och språkliga minoriteter kan behålla och utveckla sitt modersmål.

4.7.1. Rätten till politiskt deltagande

90. Delaktiga Sverige

SIOS välkomnar regeringens demokratisatsning *Delaktiga Sverige* och vill framhålla vikten av att det civila samhället ses som en resurs i arbetet att nå ut till de som känner sig utanför de demokratiska processerna. SIOS vill också framhålla den stora vikten av att denna satsning sprider kunskap och främjar engagemang på många språk.

6.6 Språk och informationsfrågor

122. Ny språkvårdsmyndighet

SIOS delar regeringens syn på behovet av en språkvårdsmyndighet. Samtidigt kan dess uppdrag inte begränsas till svenskan, de fem nationella minoritetsspråken och teckenspråk. Som regeringen påpekar finns det i Sverige långt över en miljon personer med utlandsfödda och där många har svenskan som ett andraspråk. SIOS anser därför att språkvårdsmyndighetens uppdrag inte kan begränsas utan även måste inkludera de språk som är modersmål i Sverige.

124. Information om mänskliga rättigheter till allmänheten

SIOS vill påminna om den viktiga delen av det civila samhället har i arbetet att sprida information om mänskliga rättigheter.

125. Åtgärder för att utveckla regeringens webbplats om mänskliga rättigheter

SIOS vill påpeka att även om regeringens webbplats kan vara ett värdefullt verktyg i arbetet för mänskliga rättigheter så är det många av de som har mest att vinna på detta viktiga arbete de som inte använder eller har tillgång till Internet.

För SIOS styrelse

Antonella Dolci,

styrelseledamot

Christian Olofsson

föredragande